

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ——— 8 korona
Félévre ——— 4 „
Negyedévre ——— 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Pálffy István gróf.

Lapunk más helyén megemlékeztünk már erről a nemes grófról abból az alkalomból, hogy 80-ik születés napján fényes ünnepséget rendeztek a tiszteletére Pozsonyban. Most itt életrajzát közöljük a nemes ősz főúrnak.

Erdődi Pálffy István gróf 1828 június hó 3-án született Vöröskön. Atyja: Pálffy Vince cs. és kir. lovassági százados (meghalt 1854-ben), anyja: szül. Csáky Apollónia grófnő, akiknek rajta kívül még nyolc, összesen tehát kilenc gyermekük volt: Pál Rudolf, Gabriella, Anna Valéria, Georgina, István, Béla, Sarolta és Ernesztin.

Pálffy István középiskolai és jogi tanulmányait Pozsonyban végezte és ugyanitt tett 1846-ban jogtudományi államvizsgálatot is. 1846 augusztus havában tiszteletbeli aljegyzője lett vármegyének, 1848-ban pedig a belügyminisztériumban fogalmazó. Később atya kívánságára ismét államszolgálatba lépett s a Bécsben székelő legfőbb tör-

Pálffy István gróf.

vényszék magyar osztályában volt alkalmazva. 1857-ben helytartósági tanácsossá és Bars vármegye főnökévé nevezte ki a császár. 1859-ben ott hagyta a megyefőnökséget és átvette uradalmának kezelését. 1865-től képviselte a bazini kerületet, de csak egy évig, azután lemondott. A közügyekkel azonban azóta is szüntelenül foglalkozik. 1856-ban megkapta a kamarási méltóságot. 1900 december 8-án a Pálffy-családnak szeniora és a pozsonyi várkapitánysági szeniorátus törvényes hitbizományi birtokosa lett. Mint ilyent a király 1901 április 5-én a pozsonyi grófi és örökös várkapitányi czímmel és az azzal járó jogok adományozásával, 1901 december hó 23-án pedig a valóságos belső titkos tanácsosi címmel tüntette ki.

Szeniorságát megelőzőleg 43 éven át (1856—1899) gondnoka volt a családi koridóbsági hitbizománynak smintaszerű szorgalommal és kitartással kezelte azt.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utcza 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utcza 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

jegyző információja alapján döntheti el az útlevel-hatóság.

Ezért Buday szükségesnek tartja annak az elrendelését, hogy a kivándorlási engedelemért folyamodók névjegyzéke bizonyos ideig nyilvánosan kifüggesztesék, hogy észrevételeknek helye lehessen. Másrészt pedig akképpen kellene rendelkezni, hogy a jegyző köteles legyen felettes hatóságának a kérvényezőkre nézve nemcsak a hivatalból ismert, hanem az észrevételek útján tudomására jutó törvényes akadályokat is bejelenteni.

Kívánatosnak tartja Buday a kivándorlás megakadályozásának munkájába belevonni a társadalmat is. Módot kellene adni a törvénynek arra, hogy kivándorlási bizottságok jöhessenek létre mindenütt, ahol a szükséges érdeklődés mutatkozik. E bizottságok a gazdasági egyesületek és az iparkamarák tagjaiból alakíthatnának. Az előadói tisztet hivatalból a közgazdasági előadó töltené be. Nem kellene ezeket a bizottságokat semmiféle hatósági jogkörrel felruházni, mégis jó szolgálatot várhatnánk tőlük. Mert tagjaik a falusi nép bajait jól ismerik: kiválóan alkalmasak arra, hogy tanácsadói szerepet töltsenek be. Ezen az úton sokszor idejében meg lehetne tudnunk, hogy a kivándorlásra való mozgalmat hogyan lehetne leszerelnünk, nem csendőrszuronyokkal, de a gazdasági és szociális politika helyi beavatkozásaival.

Azután kapcsolatba kellene hozni ezeket a bizottságokat a kivándorlási tanácsal, mely csak ilyen szervi kiépítés útján juthatna hozzá a most hiányzó gyökekekhez. Ahol éget a kivándorlás kérdése, ott a társadalom érdeklődése tartalmat fog adni a kivándorlási bizottságok működésének s viszont ez a munkálkodás adja meg a ma teljesen elszigetelt kivándorlási tanácsnak a lehetőséget arra, hogy látásával közelébb férközzék a falu bajaihoz és a gyakorlati élettel való szoros közvetlenségben működjék közre az irányítás feladatában.

Pálffy István gróf ünneplése.

A Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület június 2-án díszközgyűlést tartott abból az alkalomból, hogy az egyesület elnöke 80-ik születési évét elérte. A nemes gróf 38 éve áll a gazdasági egyesület élén és páratlan ügybuzgalmával és munkaszeretettel az egyesületet virágzó, magas fokra emelte. Pálffy István grófot a díszközgyűlésen Bartal Aurél másodelnök üdvözölte, míg Darányi Ignác földművelésügyi miniszter nevében Mezőssy Béla államtitkár tolmácsolta a miniszter üdvözlését, Rubinek Gyula pedig az Országos Magyar

Gazdasági Egyesület nevében, tehát az ország gazdasági közönsége nevében mondott köszönő szavakat az ősz elnöknek azért, hogy hazánk mezőgazdaságának felvirágoztatásához annyi munka és fáradsággal és kitartással járult hozzá. De üdvözölték az ősz jubilánst, aki a vármegye közéletében immár több mint 50 év óta működik, Pozsony vármegye és város törvényhatóságának kiküldöttje is, úgyszint a magyar gazdaszövetség, melynek üdvözlését Mezey Gyula tolmácsolta.

Megható jelenet volt, amidőn a pozsonymegyei hölgyek által 1861-ben az egyesület részére saját kezükkel hímzett selyemzástól alatt az ünnepelt meghatottan köszönte meg a rendezőknek azt a fényes ünnepséget, amelynek során az ő kifejtett működését méltatták.

Az állami gyermekmenedékhely ünnepe.

A budapesti állami gyermekmenedékhely új házát már 1907. július 23-án átadták rendeltetésének, de ünnepies megnyitását kétszer is el kellett halasztani közbejött akadályok miatt. Végre a szerdai napon délelőtt tizenegy órakor hivatalosan megnyitották az emberbaráti intézetet.

Az intézetnek az Üllői-útra néző homlokzatán két lobogó lengett, a környékén pedig díszruhás gyalogos- és lovas-rendőrök ügyeltek föl a rendre. Tizenegy óra előtt megérkezett Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, aki a főlavatást elvállalta, Széll Kálmán és Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter. Az érkezőket Ruffy Pál miniszteri tanácsos, az állami gyermekvédelem országos főfelügyelője, Ybl Lajos műépítő, az intézet tervezője s az intézet orvosai fogadták.

Az üdvözlő beszédet Ruffy Pál miniszteri tanácsos mondotta.

Beszédében megemlítette, hogy az utolsó négy év alatt tizenhét állami gyermekmenedékhely épült; ezek között az utolsó a budapesti gyermekmenedékhely, amelyet most avatnak föl ünnepiesen, amely hétezer gyermekeknek nyújt otthont. Az a zárókő, amelyet a belügyminiszter most letesz, nemcsak ennek az épületnek a zárókőve, hanem annak a gyermekvédelmi rendszernek is, amely Magyarországot behálózza, amely egész Európában páratlanul áll. Az 1901. évi VIII. törvénycikk alapján kifejlődött Magyarországon a gyermekvédelem intézménye, amely mintájául szolgál a kontinens összes hasonló intézményeinek. A tizenhét állami gyermekmenedékhelyen harminckilencezer gyermek részesül gondozásban, akik az áldásos intézmény

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőművelés árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bementve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

nélkül betegségben, nyomorúságban, vagy bűnben elpusztultak volna. A budapesti gyermekmenedékhely alapjait több mint száz évvel ezelőtt Sándor István vetette meg, aki 1793-ban ötezer forintot adott arra a célra, hogy Pesten az elhagyott gyermekek számára menedékhelyet építsenek. Ebből a gondolatból és ebből az ötezer forintból fejlődött ki a ma oly nagyarányú intézmény, amelyet Széll Kálmán volt miniszterelnök törvénynyé emelt és Andrássy Gyula gróf fejlesztett.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Andrássy Gyula gróf emelkedett szólásra és kifejtette szép beszédében, mit szándékozik még tenni e téren.

Az intézet az Üllői-úttól és a Delej-utcától határolt három katasztrális holdnyi telken épült. A telket a város ingyen adta. Az épület egy millió koronába került, a berendezés és a felszerelés pedig száznolcvanezer koronát emésztett föl. Az Üllői-úton áll az igazgatóság épülete. Ebben van a díszterem és itt vannak a hivatalos helyiségek, a melyekben nemcsak ennek az intézetnek, hanem a vidéki tizenhét menedékhelynek ügyeit is intézik. A nagy udvarban balra áll a gazdasági épület, ebben van a nagy, emeletes konyha is, amelyben új rendszerű üstökben főzik az intézet lakóinak ennivalóját. Ebben az épületrészben helyezik el azokat a gyermekeket is, akiket valamelyik vidéki menedékhelyre küldenek el. E helyen egy kisebb osztályt rendeztek be, amelyen a züllésnek indult gyermekeket figyelik meg. A megfigyelt gyermekeket azután javító-intézetbe küldik, ha pedig enyhébb eszközök is megjavítják, valamelyik menedékhelyre. A belgyógyászati osztály hatalmas kétemeletes épület, amelyben az ápolói szolgálások, az anyák étkező helyisége és a tejkonyha is helyet talál. A földszinten orvosi vizsgáló szobák, laboratórium és a gyógykezelés alatt álló nagyobb gyermekek betegszobája van. A második emeleten a csecsemőket helyezik el és itt van még a szemészeti osztály. A belgyógyászati pavillon egyik különlegessége az Escherich—Pfaundler-féle csecsemő-érlelő, ahol a koraszülött csecsemőket gondozzák. A sebészeti pavillon földszintjén és az első emeleten egy-egy kórterem van. A kórtermek játszószobában és verandában végződnek. A fertőző betegeknek és az intézetbe behozott összes ruhaneműek fertőtlenítésére külön épület van. Az intézetnek van még igen szép könyvtára is.

Mi hír a külföldön?

A szerbiai választás.

Lezajlottak a szerbiai választások. Az ellenzék a választás eredményét határozott diadalként ünnepli, amely jogot ad neki, hogy a Pasics-minisztérium ellen való

kiméletlen harcot folytassa. A kormánykörök már megbarátkoznak azzal az eszmével, hogy az ellenzékkel kompromisszumot kell kötni. Ma már azt is híresztelték, hogy a kormány már beadta a lemondását, de ez a hír korainak bizonyult, mert a kormány meg akarja várni a jövő vasárnapi pótválasztás eredményét.

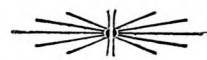
Német-angol barátkozás.

A Londonban időző német lelkészek tiszteletére ma az Albert-Hallban, Norhampton márki elnöklésével az egyházi méltóságok gyűlést tartottak. Fölolvasták Asquith miniszterelnök szíveshangú átíratát, amelyben üdvözlő a lelkészeket és a következő szavakat intézi hozzájuk: Vigyenek honfitársaiknak hírt arról, hogy az angol nép szívesen viszonzza a szíves jóindulat üzenetét, valamint hogy mi szilárdul el vagyunk határozva tőlünk telhetőleg közreműködni a Németország és Anglia között való szíves viszony és jóbarátság fönntartására. A londoni német nagykövet meglehangú üdvözlőiratot intézett az egybegyűltekhez. A londoni püspök rezolúciót hozott javaslatba és ezzel kapcsolatban a következőket fejtette ki:

Mi mint Németország és Anglia katolikusságának képviselői, a két nép összes osztályaihoz azt a fölszólítást intézzük, hogy kölcsönösen mozdítsák elő a jóindulatot és barátságot. Fajunk közössége szoros kötelek közöttünk, szintúgy uralkodóink rokonsága és irodalmunk kölcsönhatása.

A törökök Kréta szigetének felszabadítása ellen.

Annak idején, midőn ténynyé vált, hogy a védő hatalmak csapataiknak Kréta szigetéről való visszavonását elhatározták, hírt adtunk arról is, hogy a porta ez ellen az elhatározás ellen állást készül foglalni. Most Konstantinápolyból jelentik, hogy a porta az illető hatalmak képviselőinek a határozat végrehajtása ellen előterjesztést tett és az előterjesztésnek van is már némi eredménye. Anglia azt a javaslatot fogja az érdekelt hatalmaknak tenni, hogy a török zászló védelmére legalább egy száz harcosból álló különítményt hagyjanak Kréta szigetén.

BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, „LOSONCZI DRILL“ VETŐGÉPEK, RESICZAI ACZÉLEKÉK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK STB. STB.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

**A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest
V., VÁCZI-KÖRUT 32.**

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A szövetkezeti eszme akadályairól.

Magyarországon a szövetkezés eszméje csak a közel-múltban lett ismeretes s kezdett tért hódítani, sajnos azonban nem azzal az eredménnyel, mint azt várhatnók.

Tekintve a magyar népnek az ipari, kereskedelmi, szóval az üzleti világtól való idegenkedését, a szövetkezeti vállalatok létesülésének számbeli eredménye még kielégítő lenne, annál csekélyebb azonban az eredmény azok realitása tekintetében.

Míg más nemzeteknél egyes üzleti életben iskolázott, gyakorlati érzékkel bíró lakosok által önmaguktól létesített szövetkezetek ékesen szóló eredményeikről ösztönözve növekedtek számban s mint már erős megingathatlan társulatok az élet iskolájában neveltek maguknak vezetőket, kiket a szervezett központok élére állítottak, addig nálunk, ezen erős alapokon álló szövetkezetek eredményén lelkesülő, elméletileg képzett, de a gyakorlati élet iskolájában nem képesített, a magyar nép erkölcsi, anyagi jóvoltáért lelkesülő emberek felülről alakították meg s kézzelfogható eredmény nélkül igyekeztek az eszmének propagandát csinálni s hogy ez a már meglevő eredménnyel járt, csak az ige hirdetőinek puritán jellemében, önzetlenségében való föltétlen bizalom volt okozója.

Hogy azonban a vezetők a gyakorlati képzettséget nélkülözték, sajnos, busásan fizettük meg.

A propaganda hódított, csak a vetőmag erejében bízva, a talaj kellő kiválasztása, annak megfelelő megmunkálása nélkül szórtuk azt el sok helyen, tisztán a nap éltető melegére bízva, vártuk az eredményt. Bizony sok helyen elcsenevészedett, nem fizette meg a várt termést, a szomszédok balsikereinket látva vagy elriadtak annak termelésétől, vagy nem a kellőképpen kiválasztott, jól megmunkált talajba vetették azt el. Kárunkra nem volt ugyan a helyenként kedvezőtlen eredmény, tanult belőle a központ, tanult a vidék is, de a tandíj elég drága.

Ha azt akarjuk, hogy a szövetkezet fája terebélyes, hosszú életű s gyümölcsöző legyen, nem arra kell törekedni, hogy azt minél számosabb helyen létesítsük, hanem ahol létesítjük, minél realisabb alapokra fektetve, ne a központ vagy ideálisták csináljanak annak propagandát, hanem annak üzleti eredménye legyen ösztönzője a szomszéd községeknek hason intézmény létesítésére.

Nagy hátrány a szövetkezeti eszme terjedésére, hogy ezek központja sem egy, kiknek mindenike példaképen felhozza a köteg vesszőt, ő maga azonban mást tesz, mint hirdet.

Mi szüksége van a fogyasztási szövetkezeteknek két

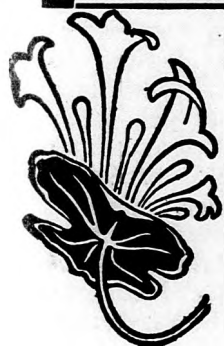
központra, miért nem egyesülhet a „Hangya“ a „Keresztény“-ekkel, vagy a „Mezőgazdák“-kal s az „Országos Központi Hitelszövetkezet“, s a „Gazdák Biztosító Szövetkezetével?“ Nem lehetne mindezeket mint szakcsoportokat egy erős „Magyar Szövetkezetek Központja“-ból igazgatni? Hisz a fentiek mindegyike külön-külön hirdeti a szövetkezésben rejlő erőt, de egyik sem alkalmazza, sőt gyakorlatban, ha nem is ellenség, de mostoha-testvérként viselkednek egymással szemben.

Ha a szövetkezetek áldásait a nép minden rétegére s a mindennapi élet összes nyilatkozásaira kiterjeszteni óhajtjuk, az eredmény csak az összes szövetkezeti központok fuziója által érhető el, másként kizárt az erős szövetkezet.

(Folyt. köv.)

Konzervatív szocializmus.

Ezt az új fogalmat Franciaországban találták ki s egyik eredménye a nemrég lefolyt községi képviselői választásoknak. Ez a választás, mint már jelentettük, súlyos vereséget jelent az egyesült szociálista pártokra nézve. Ezek a szociálista pártok valamennyien a kommunizmus, az egyéni tulajdon megszüntetésének alapján állanak. A szélső irányzatot közöttük a forradalmár és antimilitarista Hervé és hívei képviselik, a mérsékeltbb irányt Jaurés és követői, akik azonban az 1907. évi nancyi kongresszuson szövetkeztek a szélső irányzat képviselőivel és megalkották a szociálista pártok egységét. De a francia közvélemény, miként a legutóbbi választás eredménye megmutatta, nem volt hajlandó követni Jaurést a szélső irányzat híveivel szemben tanusított előzékenységében. A francia közvéleménynek immár nem kell a szocializmus, az egyéni tulajdonjog megszüntetés semmiféle formában s ez okozta az egyesült szociálisták nagy vereségét a választáson. A választás után Jaurés joggal panaszkodott lapjában a vereség miatt és hangoztatta, hogy a konzervatív szociális politika diadalt aratott a szociálisták különböző árnyalatai fölött. Ezt az új jelszót felkapták a francia radikálisok és így keletkezett az új törekvés, hogy meg kell alkotni az eddigi blok helyett a konzervatív szociális politika blokját. Hogy ez alatt az új fogalom alatt mit értenek, az közelfekvő. Ertenek alatta céltudatos, következetes szociális politikát, az alsó rétegek, a kis emberek érdekeinek erőteljes felkarolásával, de az eddigi gazdasági és társadalmi alapokon, az egyéni tulajdonjog megszüntetése nélkül. Ez az új jelszó bizonyára meg fogja tenni a maga jó szolgálatait a francia kormánynak, mert alkalmas arra, hogy egyesítse zászlója alatt az igazi szociális politika minden hívét. De más kérdés, hogy azok után a bűnök után, amelyeket a francia politikusok ez utóbbi években elkövettek, a szociális haladás erkölcsi alapjainak felforgatásával, képes lesz-e az új jelszó Franciaországot megállítani azon a lejtőn, amelyre jutott.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ÜELEMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. •• Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. •• Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

A demokrácia hazájából. A szabad Amerikából, az általános választójog hazájából, egy idő óta különös hírek érkeznek hozzánk. Ezekből azt vesszük ki, hogy túl az Océánon sem sikerült annyi nemes és önfeláldozó törekvés árán sem megteremteni azt a mesebeli állapotot, amely a jólétet és boldogságot, a jognak és igazságnak uralmát tudná biztosítani. Épen ellenkezőleg, akik ismerik a helyzetet, azok tudják, hogy a merev könyörtelenség, az aranyborjú imádása, a mindenható dollár utáni futkosás sehol sem nyilatkozik oly szemérmetlenül, oly undorító és visszataszító formában, mint épen az Egyesült-Államokban. Tavaly ilyenkor egy amerikai író hajmeresztő adatokat közölt az amerikai húströsztök piszkos és undorító visszaéléseiről. Akkor az egész világ megdöbbenéssel értesült, hogy a demokrácia klasszikus földjén a névvel és tekintélyvel bíró dollárkirályok miként szerzik óriási vagyonaikat. Még élénk emlékezetünkben lehet, hogy amikor a kubai háború volt, a pléhdobozokban szállított hús a katonák között a legrettenetesebb betegségek és fekélyek terjesztőjévé lett. A washingtoni kormány vizsgálatot rendelt el és ki is derítette, hogy a milliomos szállító cég elég lelkiismeretlen volt és tényleg romlott árút szállított. Sinclairnek, az ügyestollú amerikai írónak erre vonatkozó adatait, még nem olyan régen, túlzottaknak tartottuk. De az európai közvélemény úgyszólván napról-napra jobban és jobban kénytelen elismerni adatainak tárgyilagosságát. A minap is azt jelentette egy szűkszavú newyorki sürgöny, hogy a főtörvényszék ismét nyolc csikágói húscéget helyezett vád alá, mert a legundorítóbb visszaéléseknek jött nyomára. Ezekre a visszaélésekre nekünk csak egy véleményünk lehet. Az, hogy az Egyesült-Államok ezen az úton haladva tovább, rövidesen a romlás szélére kerülhet és mindaz a nagy eredmény, amit gazdasági téren elérniök sikerült, csak siettetni fogja a bomlás és a rothadás folyamatát.

Nyilatkozat.

Egy Budapesten megjelenő pénzügyi és közgazdasági **merkantilis** irányzatú szaklapban legújabb időben két közlemény jelent meg, melyek a valószínűség látszatát keltő színezéssel, merő valótlanságokat közölve, erős támadást intéznek a „Gazdák Biztosító Szövetkezete” ellen.

E támadás részletes cáfolatába bele nem bocsátkozhatunk; mert az nélkülözi a tárgyilagosság ismérveit és mert egy **elbocsátott tisztviselők sugalmazása alapján** juttatja kifejezésre.

Ezen álláspontunkat meg nem változtathatja azon körülmény sem, hogy a csekély elterjedésű szaklap megfelelő számát sok ezer példányban megvásárolta néhány **külföldi**, Budapesten székelő biztosító társulat, kik velünk szemben is élénk versenyt folytatnak.

Szövetkezetünknek tisztelt barátait és üzletfeleit azonban ezen úton figyelmeztetjük, hogy a cikkekben megnyilvánuló nagyon is átlátszó **irányzatosságnak** hitelt nem adva, bennünket eddigi, évről-évre **nagy mértékben fokozódó** teljes bizalmával továbbra is megajándékozni sziveskedjék.

Kelt Budapesten, 1908 május 25-én.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE
igazgatósága.

• MI UJSÁG? •

Nagy idők tanúja. Nagyváradról jelentik, hogy Nesztor József nyugalmazott törvényszéki bíró, 48-as honvédhadnagy 79 éves korában elhunyt Nagyváradon. A piaristák debreceni gimnáziumának negyedik osztályába járt, mikor a szabadságharc kitört. Ott hallotta meg, hogy szüleit az oláhok Abrudbányán felkoncolták. A román származású fiú ekkor kardot kötött, belépett Vasvári szabadcsapatába. Vasvárival járt Janku házában, akitől Vasvári e szavakkal búcsúzott: „Viszontlátásra az országgyűlésen! — Előbb a harctéren” felelte rá Janku. Nesztor jól ismerte Petőfit, akivel a segesvári ütközet előtt több napot együtt töltött. A nagy költőt eltűnése előtt látta Bem tábornokkal beszélgetni.

Egy tanfelügyelő ünneplése. Ung megye tanítóegyesülete lelkes ünneplésben részesítette Hidassy Sándor királyi tanfelügyelőt abból az alkalomból, hogy tíz év óta vezeti a vármegye tanügyét. Szabó József egyesületi elnök üdvözölte a tanfelügyelőt, kiemelve, hogy a vármegyében már egy tanító sincs, aki nem tudna magyar nyelven oktatni.

Darányi Ignác üdvözlése. Besztercebányáról jelentik: Zólyom vármegye törvényhatósági bizottsága Osztrólucky Miklós főispán elnöklésével tartott közgyűléséből Darányi Ignác minisztert jubileuma alkalmából föli-
ratban üdvözölték.

Villamos Rákosszentmihályra. A cinkotai vicinálit átalakítják villamos üzemre, de a rákosszentmihályiakat az nem elégti ki, mert akkor sem lesz közvetlen összeköttetésük a fővárossal. Rákosszentmihályt a köztemető-úti villamosnak a meghosszabbítása kötné össze közvetlenül a fővárossal. A költség lakosságának nagy küldöttsége megy a polgármesterhez s megkéri, intézkedjék, hogy a köztemető-úti vonal engedelem-
okiratát a közgyűlés mielőbb tárgyalja s a vonalat mielőbb megépítsék.

A marokkói sáska Magyarországon. Az idén veszedelmes mérveket ölt Magyarországon a marokkói sáska pusztítása. Az Alföldről szomorú hírek érkeznek a nagy saskajárásról. Nyíregyházáról jelentik, hogy Tiszapolgáron az egrí káptalan birtokán óriási a marokkói sáska pusztítása. A megye alispánja minden védelmi intézkedést megtett és táviratilag segítséget kért a földművelésügyi minisztertől.

Magyarosodás egy tót községben. Zebegnyő zemplénmegyei községben, mint nekünk írják, a minap tartották meg az elemi iskolában a szokásos évszázó vizsgálatot Melcher Béla plébános elnöklésével, szép számú helyi és vidéki érdeklődő közönség jelenlétében. A megjelentek nagy örömmel hallották, hogy a kis gyermekek tiszta, csengő magyar nyelven feleltek meg a hozzájuk intézett kérdésekre oly készséggel, amely bármely magyar anyanyelvű, intelligens gyermeknek is dicséretére vált volna. A jelenlévő szülők, bár sokan közülök meg sem értették a magyar feleleteket, mégis hallva a folyékony beszédet és látva a kicsinyeknek a lelkesedéstől csillogó szemét, könnyeztek örömeikben. A ritka szép eredmény Hlivják Tivadar tanító és különösen Dudinszky Juliska tanítónő érdeme, aki a II—VI. osztály-

ban nem kevesebb, mint hatvankilenc tót tanulót tanított. A vizsgálat után a közönség meghallgatta a kis növények szavallatát és énekét, majd megtekintette a kézimunka-kiállítását. A vizsgálat után mindenki a legnagyobb megelégedéssel távozott.

Közutazás Amerikában. (Vértesi Károly könyve.)

A magyar útleírók egyik jeleséről, Vértesi Károlyról emlékezünk meg ez alkalommal, mert megjelent a tizenötödik könyve. A „*Közutazás Amerikában*” című műve méltán sorakozik előbbi munkái közé. 86 tárcacikkben bemutatja a mostani Amerikát. Írásban és képekben látjuk az északamerikai Egyesült-Államokat, a st-louisi világkiállítást. A könyv 828 oldal és 191 kép

díszíti. Ára vászonkötésben 12 korona. Megrendelhető az írónál Zomborban. És most szóljunk a szerzőről, kinek ez a 15-ik könyve; szinte jubileumszámba megy. Eddig megjelent művei a következők: Az Alpeselek között. Utiképek Olaszországból. Több országból. Képek a multból. Keleti ég alatt. (Palesztinában.) Keleti ég alatt. (Egyiptomban.) Konstantinápoly. A zombori fels. ker. isk. tanulmányútja. Három főváros. Az éjjeli napországaiban (Svédország.) Ujabb beszédek. Spanyolország — Portugália. Legujabb beszédei. Nagy érdeme Vértesi Károlynak, hogy nagy tudását és világjárását oly közvetlenül tárja elő könyveiben, hogy azok teljes népszerűségnek örvendenek, szívesen olvassák országszerte. Ugyanez alkalmából bemutatjuk a jeles útleíró arcképét is, azon óhajításunk kíséretében, hogy szép törekvéseit áldás és siker koronázza. P. T.

Megjöttek a huszárok. Messze földről, idegen országból, hétesztendei távollét után megérkezett Budapestre a tizedik huszárezred. A délceg magyar legények, akik után Somogy, Tolna és Baranya szépséges virágszájai hullajtottak keserves könyeket, szolgálati idejüket Csernovitzban töltötték, ahová Pécsről helyezték át az ezredet. A mult hónapban végre megjött a szabadító, megváltó parancsolat, amely leemelte a vitéz fiúk szívéből a honvágy sok mázsás követ és nagy örömmel töltötte el a buslakodó magyar leányokat. Hazavezényelték a „tizes huszárokat”. Május ötödikén felszedték a sátorfájukat, lóra pattantak és úgy ott hagyták Csernovitzot, mint szent Pál az oláhokat. Huszonnyolc napon át tartott a mars. Hegyen, völgyön, országút porában, izzó napsugárban tették meg az utat hazáig s bizony amikor megérkeztek, alaposan megviselte a hosszú, fárasztó út vitéz huszárainkat. Az első század május huszonkilencedikén vonult be a Kerepesi-

úton lévő Ferenc József lovassági laktanyába. Június elsején jött meg a második s attól kezdve minden nap megérkezett egy-egy század. Az ezred, amikor a határon keresztül vonult, még együtt volt. Parancsnoka, Koch ezredes „pihenj”-t vezényelt. A pihenőt a magyar fiúk arra használták fel, hogy leborultak az anyaföldre, megcsókolták és hálát adtak a gondviselésnek, hogy hazavezérelte őket. Amerre a hazai földön végigvonultak, mindenütt szeretettel fogadták a hazatérő huszárokat. Debrecen városa meg is vendégelte őket.

Türr érdemrendjei. A Nemzeti Múzeum rendkívül nagyértékű és nagybecsű kegyeletadománygyarapodott. Türr Stefánia, férjezett lovag Pisoni Józsefné Rómába történt elutazása előtt néhai édes atyjának, Türr István királyi olasz altábornagynak érdemrendjeit,

érdemkeresztjeit és érdemérméit (az utóbbiakat mind csatatereken érdemelte ki magának) a Nemzeti Múzeum éremosztályának ajándékozta. Nagybátyja e héten nyújtotta át az illetékes tennyezőknek az érdekes gyűjteményt, amely páratlan a maga nemében. Aligha van még egy magyar ember, akinek csak megközelítőleg is annyi harctereken szerzett érdemrendjei volnának, mint Türr Istvánnak voltak. A tábornok rendkívül nagy értékű kézíratait és levélgyűjteményét most rendezik és osztályozzák; ebben Napoleon császár, Napoleon Jeromos császári herceg, Viktor Emánuel olasz király, Cavour, Garibaldi, Bismarck és mások politikai tartalmu levelei is vannak.

Mennyi kárt okozott a román parasztlázadás?

A romániai parasztlázadás, mint Bukarestből jelentik, egyeseknek tömegtelen károkat okozott. Több millióra rug az az összeg, melyet kártérítés fejében most az

államnak kell megfizetni. Az állam által kiküldött kárbecslő-bizottság most kezdte meg működését s eddig tizenkilenc területben állapította meg a kár nagyságát. Már ez is nyolcvan milliót tesz ki. Legnagyobb károkat okoztak a parasztok Teleorman (19.600.000 frank), Dolj (16 millió frank), Mehedinzi (16 millió frank), Vloska (15 millió frank). E 80 millió franknyi kártérítési összegből nagy rész idegen emberek részére lesz kiutalva, mert az idegen államok követségei saját állampolgáraik érdekében erőlyesen felszólaltak a román külügyminiszteriumban.

Tréfiért halál. Nagyváradról írják, hogy a mezőkeresztési állomáson a Nagyvárad felé haladó vonat egy harmadosztályú fülkéjében Gáspár András vízzel leöntötte az alvó Mátyás István napszámot. Az alvó ember felriadt s e szavakkal: „Gazember, mert leöntöttél!” — hasba szúrta Gáspárt. A megszárt ember néhány percnyi kínlódás után meghalt. A gyilkost a nagyvárad rendőrség letartóztatta.

Vértesi Károly, a Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság és a Rákóczi szoborbizottság elnöke.

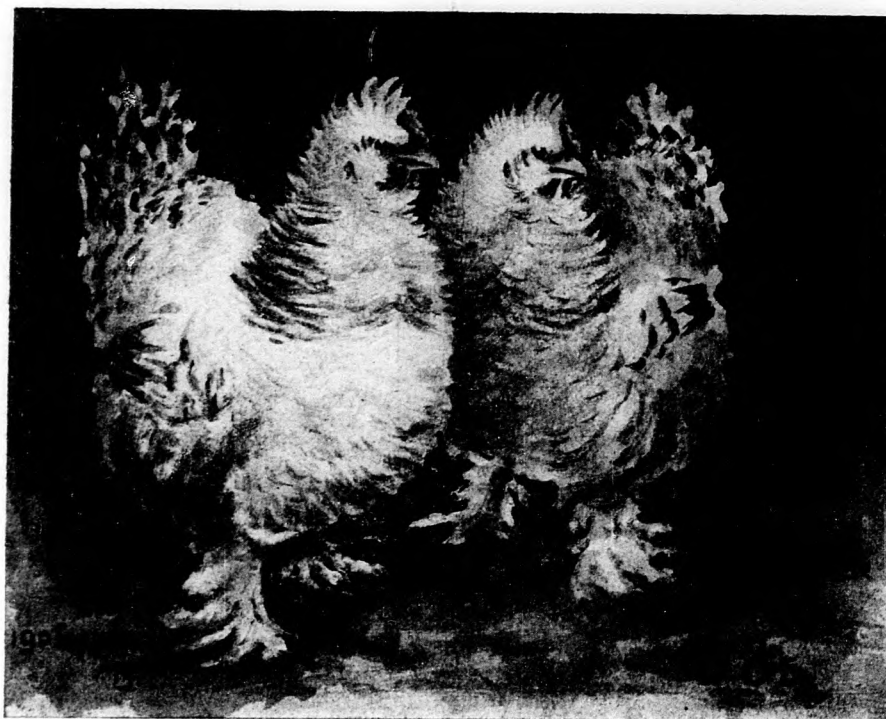
• GAZDASÁGI DOLGOK •

A borzas tyúkokról.

A borzas tyúk elvéve mindenütt előfordul, mégis leginkább a közönséges parlagi tyúkok közt található, bár előfordul telivér fekete langánok és sárga orpingtonok közt is.

Mint érdekes különleges tyúkok, mindenesetre megérdemelnék azt, hogy valaki kitenyészze őket, bár a sima tollazatú tyúkok fölött semmi előnnyel nem bírnak.

Lapunk mai számában egy ily borzas tyúkpárt mutatunk be, amelyeket egy tenyésztő saját tyúkjai után rajzolt.

Borzastollu tyúk.

A fekete minorka tyúkok.

A fekete minorka, melynek kakasát lapunk mai számában mutatjuk be, első pillanatra úgy testállásra, mint tarajalakulásra nézve igen hasonlít a fehér arcú spanyol tyúkhöz, melynek különben vérrokona is. A minorka tyúkokat mai alakjukra az angol baromfitenyésztők fejlesztették ki, amely típus tökéletesnek mondható. A minorka ma már erősebb testalakotú, rövidebb lábú és taraja mélyebben hasított, mint a spanyolé. Tollazata pedig acélkék színben, fényben játszó, amely fény a spanyol tyúk fekete tollazatán hiányzik.

A minorka gazdasági értéke sokkal nagyobb a spanyol tyúkénál, nemcsak azért, mert nagyobb és több tojást rak, de azért is, mert csibéi könnyebben nevelhetők fel. Nálunk a fekete minorka tyúkokat csak néhány tenyésztő tenyészti, de ezek igen meg vannak e fajtaival elégedve

különösen húsát rendkívül jóízűnek mondják. Mint hazai tyúkállományunk nemesítő anyaga nem állja meg azért helyét, mert aránylag kis testű, rendkívül nagy tarajú, ami a hideg időszakban bizony nem előny s végre fekete tollazatú, amit, miként azt a fekete langánoknál láttuk, a népies tenyésztés nem kedvel. Mindazonáltal mint jófajta és szépalakú tyúkot díszbaromfinak ajánljuk s szívesen gyönyörködünk egy-egy csapat fekete minorkában, ha azokat valamelyik urasági udvaron látjuk, de ellenkező volna érzelmünk, ha ott találtnók a tanyás udvarán, mert az nem annak való. A félvér jó haszontyúk legyen a magyar kisgazda kedvence.

K—k.

A cserebogár ellen való védekezés.

Egy igen eredeti védekezési mód leírását vettük, melyet az alábbiakban közlünk:

Kísérletet végeztem a cserebogár ellen való védekezés céljából; ez a kísérlet nagyon jó sikerrel járt. Csináltunk egy kis téglányalaku ládát, amelynek ürtartalma 3 liter és azt megtöltöttük kátrányos fenyőszurokkal és közzétettünk egy pár kenderzsinórt, amelyek meggyújtás céljára szolgálnak. A ládákat mindig arra az oldalra tesszük ki, amely oldalról a szél lengedez. A ládák 10 méter távolságra vannak egymástól, hogy a füst jól az ágak közé hatolhasson. A cserebogarak a füstölés folytán kezdenek mozgásba jönni és azonnal leperognak és ami el nem pusztul, az eltűnik, ha még nincs teljesen elszédülve. De már arra a fára nem megy többé a cserebogár, mert a füsttel lepett zöld levélzetet nem tudja felhasználni. A füst ugyanis kellemetlen ízt ad a leveleknek. Ezt az eljárást csakis este, napszállta után 7 órakor alkalmazzuk, mikor legnagyobb rajban jönnek a cserebogarak a telepünkre. Azonnal meggyújtjuk a kátrányt, égni hagyjuk egész éjjelen át. Ez az eljárás nagyon jó a hideg ellen is. Nem mondhatjuk, hogy ezzel a füstöléssel a gyümölcsfáknak kárt okoznánk, sőt nagyon is előnyös rájuk nézve, mert vannak egyes hideg vidékek, ahol a kajszinbarack hamarjában megsemmisült a fagy folytán, amit füstöléssel megakadályozhatunk. Ezt a kátrányos szurokfüstölést nagyon ajánlom mindkét célra. Nem kerül annyi költségünkbe, mintha napszámmal szedetnénk. Ma nagyon meg kell fontolni a dolgot, hogy vannak egyes évek, amelyekben a gyümölcs nem valami sok hasznot hajt. Sz. J.

A növényvédelem júniusban.

Az alma- és körtefáknak május hónapban megejtett permetezését a varrasodás (fusicladium) ellen június hóban meg kell ismételn; ezt a permetezést (ha esős az idő, június hó folyamán még) kétszer meg kell ismételn.

Ott, ahol a lisztharmat jelentkezik a gyümölcsfákon, rögtön kénporozni kell finoman őrölt kénnel (nem kénvirággal).

Ha a barackfákon a sodróbetegség mutatkozik, akkor az ellen az illető fákat rézmészoldattal tanácsos megpermetezni. Ép úgy kell az ilyen permetezést cseresznye- és meggyfáknál megejteni, amelyeken levélgumók képződnek.

A szőlő lisztharthatbetegsége ellen kénporozást, a peronospora ellen pedig rézgálicmészoldattal, illetőleg célszerűbben bordói porral való permetezést használunk.

A moniliában megbetegedett gyümölcsfaágakat az egészséges fáig visszametszjük és a levágott részeket rögtön elégetjük.

A gabonaföldek közelében levő gyomokat és más káros növényeket, ki kell irtani.

Tartós nedves időjárás esetén a hónap vége felé a burgonyátrézgálicoldattal be kell permetezni.

A zöldes kertben a megbetegedett növényeket a többi kulturából azonnal el kell távolítani és elégetni.

A hernyókat és bábokat szétnyomással vagy a megtámadott ágak levágásával, elégetésével meg kell semmisíteni.

A tücsök fészkeit pusztítsuk el.

Irtsuk a lótetűt első megjelenésekor, őszenyomás által.

A levéltetvek ellen dohánykivonattal küzdünk.

A csigákat frissen oltott mésznek kiszórásával irtjuk.

Az almamoly ellen fogóüvegeket állítunk fel.

Felkeressük és megsemmisítjük a szőlőmolyt.

Aszilvadarászáltal megtámadott szilvát megsemmisítjük, valamint megsemmisítjük azokat az almákat, körtéket és őszi barackot, melyeket bábok vagy hernyók megfirtak, elégetés által.

A kártékony bogaraknak lerázása a fákról.

A hasznos állatok kimélése.

VEGYESEK.

Gyümölcsfeldolgozó gépek kikölcsönzése. A gyümölcstértékesítés előmozdítása céljából a földművelésügyi miniszter az idén is egyes községeknek, valamint egyesületeknek és szövetkezeteknek. „Simon“-féle cider-

malmokat és „Mabille“-féle almaborsajtókat, valamint „Ryder“-féle amerikai vándoraszalókat, nemkülönben „dr. Györy“-féle talpigára szerelt szeszfőzőkészülékeket 3-6 heti használatra ingyen engedélyez, ha eziránti kérvényeiket legkésőbb július hó 10-ig hozzá betérjesztik. A szállítható és csak használatra átengedhető „Ryder“-féle aszalókon kívül hajlandó nagyobb szilvatermő községeknek mintegy 700 (hétszáz) korona értékű „Casenille“-féle aszalókat teljesen ingyen tulajdonukba bocsátani, ha ily aszalóknak mintegy 400 (négy-száz) koronát kitevő építési költségeit elvállalják s azok

használatára vonatkozó, hozandó szabályzatukat jóváhagyás végett felterjesztik.

Műtrágyaszórás kézzel. Szuperfoszfát és más, kénsavval gyártott műtrágyák a kezét, körmök alját megtámadják, felsebzik annyira, hogy gyakran nem is kap sok gazdaság a munkára munkást és kénytelen cselédjeit az igáktól elvonni és velők végeztetni ezt a rossz munkát. Ezen könnyű segíteni a következő módon. A műtrágyaszórás előtt minden munkás vegyen ruháfelett magára egy ócska inget és egy ócska gatyát, hogy ruháját megvédje a műtrágyáktól, mert az a ruhát is ronggyá teszi. A munka megkezdése előtt kezeit mossa tisztára, a körmök alul a piszkot bicska hegyével kaparja ki; ha aztán keze és körmealja tiszta, akkor adjunk neki egy mogyorónyi fagygyút, amivel kezeit, csuklóit jól bedör-

Fekete minorka kakas.

zsöli, hogy a kéz bőr repedései megteljenek fagygyúval, tenyeréről pedig tiszta körmeivel kaparja le a fagygyút, többször ismételve ezt addig, míg a körmök alatt volt piszkos helyét elfoglalja a fagygyú. A kézcuklót tanácsos most még egy 10 cm. széles ronggyal becsavarva bekötöni, hogy mikor a munkás műtrágyáért a kötényébe nyul, ne kezecuklóját, hanem a reakötött ronggyot dörzsölje a kötény szélére. Ha így megy ki a munkás műtrágyát szórni és 10-12 fillér pótdíjat is kap, nem fog többé félni a veszedelmes anyagtól.

MULATTATÓ

A beszélő oszlop.

Ahol a Balatont öleli a Bakony
 És zöld bor-ág virul sziklás hegyormokon;
 Ahol egykor jártak a gepida-csordák
 S római légiók az eget ostromlák;
 Hol csendes berkekben most madár rak fészket
 S lent, nagy partok alatt a kis tenger ébred;
 Ahol költők szóttek mult időkről regét,
 Úgy hogy most is halljuk lantjuk szép énekét:
 Oda el-eljárom
 Megpihenni néha, földiek! hozzátok . . .

Oly szép ott az élet, amint el-elnézem,
 Hószínű kis hojszák, mint röpdösnek szépen
 A nagy tó fölött és szárnyaiknak alja
 Az ezüst vizeket miként csókolgatja.
 Fényes pikkelyzetű, nagy s apró halacskák
 Magukat a szintre amint fel-feldobják.
 Tán játszanak velők vízalatti lények,
 Szőke hableányok, csábos, szép szirének? . . .
 S elmerengek rajta,
 Amint elsiklik itt és amott egy sajka.

Hogy eljött a tavasz, most is arra jártam,
 Itt is, ott is a régi emlékre találtam.
 Az ősfák kidőltek, de helyettük ujak
 A sziklás hegyormon a magasba nyulnak.
 Régi cimboráknak is csak az emléke.
 Ők maguk? . . . Pihennek temető kertjébe'.
 Még csak egy a régi — az ezüst tó partján:
 A szép magyar nóta az én népem ajkán!
 Elhallgatom . . . aztán
 Forró csepptől léssen könyharmatos orcám.

Hol egykor kergetém a színes lepéket:
 Bejárom az erdőt, illatos mezőket,
 Hogy találnék újat. És ime talállok,
 Mi nem volt azelőtt, valami új áll ott!
 Túl a falu végén, túl a patakparton
 Nagy, vörös kövekből összehordott halmon
 Áll egy magas oszlop. Színt' kőből faragva,
 Mintha földből növe, az égre mutatna!
 Odaérek nézem
 S minthogyha megállna minden szívverésem!

Az az oszlop beszél. Szava vagyon annak,
 Meg kell azt hallani minden jó magyarnak.
 Ime, én olvastam, mi van vésve rája,
 Testvérek, földiek igaz szent imája:

„Oszlopot e helyen im azok emeltek,
 Kik tengeren túlról ide haza tértek,
 Emeltek a Földnek, amely a hazájuk,
 Örömük, reményük, minden boldogságuk,
 Mely visszafogadta

S hantjaival egykor őket betakarja.“
 Az oszlopot néztem, az írást olvastam,
 És óh, ott előtte a rögre borultam
 S zokogtam, zokogtam . . .

A mi szelíd hollónk.

Írta: Bársony István.

Amikor hozzánk került, bizony még csak hollócska volt az istenadta; nyilván abból a fajtából, amelyről azt mondja a nóta, hogy a fiát nagypénteken mossa. Éppen csak tötyögni tudott s a szárnyával egyensúlyozta magát aközben. Hanem feketének akkor is gyönyörűsége fekete volt, ahogy az ilyen telivér hollógyerekekhez illett.

Valahol a szilágysági nagy erdőkben született; valószínű, hogy sok százados tölgynek a tetején, ahová a kajla lábú, görbe derekú cigány pásztor mászott fel utána. Alighogy megpillantotta a fészekben a lapító fiatal madarat, felrikkantott bolond örömeiben; arra a hollócska se volt rest, megriadt a szokatlan és ismeretlen káromlás hallatára, egyet rúgott magán s úgy kikalimpált a fészekből, hogy meg sem állt, amíg a földre nem ért, minthogy akkor még nem tudott repülni az istenadta. Váltig kapkodott utána a more, de csak azt érte el, hogy ő alóla is kicsuszott az ág és egyik galyról a másikra potyogva esett lefelé a magasból; aközben egyre káromgott a maga cigánynyelvén.

Odalent hiába kiabálta neki a felesége: fogózdál meg, te! Kapd meg már azt az ágat! Semmit sem ért. Leesett a more végképpen; elvágódott a harasztos és olyat nyekkent, hogy az asszony mindjárt azt mondta rá: kampec. De azért nem az urához szaladt, hanem a kis holló után, amely időközben ugrándozva próbált arrább jutni, hogy elbujhasson az öt háborgató hollófajzat elől.

— Elmegy! elmegy! — kiabálta ijedten, amire a félig holt more is magához tért és addig futkosott bicegve, a derekát fájdtva a hollócska után, amíg el nem csipte.

Nagy volt az öröm, mikor beállított vele mihozzánk s egy-két pohárka pálinkáért meg egy darab oldalas szalonnáért nekünk adta. Egyéb se kellett azután a gyereknépnek jó ideig. Valamennyien csak a hollót dédelgettük volna; — majd hogy agyon nem etettük; — tömtük, mint a libát, még éjszakára se szivesen váltunk meg tőle. Hajnalban talpon voltunk, hogy a „hollónk“-ban gyönyörködünk és vele foglalkozunk. Hiába csipett rajtunk akkorákat, hogy tüzes karikák táncoltak tőle a szemünk előtt, nem bántuk, kiállottuk. Ámbár kisebb ok miatt is könnyen eltört egyikünk másikunk mécsese: a hollóra sohasem panaszkodtunk,

annak eltűntünk mindent, nehogy eltulsdanak a vele való játszadozástól. Becéztük, neveket adtunk neki, elkereszteltük Miskának, Purdénak, Filkónak. Utoljára is Filkó maradt, mert a kocist is Miskának hívták, aztán egy házörző fekete kuvaszunk volt és az meg a Purde névre hallgatott; Filkónak ellenben csak minket, ugrifüles gyerekeket hívott az édes szülénk.

Egyebet se lehetett hallani attól kezdve, csak: Filkó! Filkó! Filkó! . . . A szakácsnét megvesztegettük, hogy jól tartsa, pedig enélkül is jól tartotta volna; s ha nem: Filkó akkor is tudott volna segíteni magán, mert igen hamar kifejlődött benne a varjak, szarkák és hollók közös tolvajtulajdonsága. Ilyen jó élet mellett csakhamar anyává lett és aközben tökéletesen megszeliődött, úgy-

kezdet elkövetni, amíg előre sejtették, hogy változatos és kuriózus szereplés vár rá.

Első olyan imposztorsága, ami egy kis felfordulást okozott, az volt, hogy átröpült a mellettünk lakó tisztas özvegynőhöz, aki az ablaknál szokott volt varrogatni, felkapta az ablakpárkányról az ott heverő ezüst gyűszűt és áthozta hozzánk. A szomszédasszony kiabálva próbálta tőle visszakövetelni ezt a nélkülözhetetlen szerszámot, de azzal csak még jobban megriasztotta, úgy hogy Filkónk mindaddig még a legszebb hívásunkra se jött le a háztetőről a zsákmányával, amíg a hangoskodó némbert be nem taszigáltuk a szobába. Amikor nem látta üldözőjét, végre valami jó falat ellenében hajlandó volt a rabolt értéktárgyat visszaadni.

A siket fajok hazájából.

annyira, hogy ámbár teljes szabadságát élvezhette és már jól tudott röpdülni: a ház tájékaról egyáltalában nem tágitott. Könnyen megfoghattuk és ha hívtuk, szívesen szót fogadott, jött. Elkezdett recsegő, még fiatalos hangon károgni; a szárnya végét leeresztve, fejét előre nyujtva várta, hogy vakargassuk a koponyáját, amiben különös élvezete telt, mert ha a kívánságát megértettük és teljesítettük: negyedórahosszat is mozdulatlanul tűrte, miközben a szemét kéjesen lehunyta.

Mindaddig nagyszerű volt vele az állapot, amíg hovatovább megerősödven, szüknek nem találta eddigi életfolyásának a határait és kalandokra nem vágyott. Már ellátogatott a szomszédságba és olyan dolgokat

Ezután sorra következtek nagyobb és veszedelmesebb gazságai, amelyekből kifogyhatatlannak bizonyult. Az erdész úr makrapipáját például a száránál fogva felkapta és vitte a nádfedeles istálló tetejére. Minthogy a pipa még akkor is füstölt, el lehet képzelni a rémületet, mit ezzel a gyujtogató tréfájával okozott. Mindenki részben hívtá, részben szidta, részben kergette, dobálta. A hetes lajtorján ment fel az istálló tetejére, úgy üldözte, amíg csak el nem ejtette a pipát, amit a forró részén talált megragadni.

Egyike volt kedvelt csinjeinek, hogy odasompolygott a gatyás parasztok mögé, akik gyanutlanul ácsorogtak néha az udvarunkban s jót csipett meztelen bokájukon.

A szakácsné után kiröppent a veteményes kertbe s amikor a jóhúsban levő asszonyság lehajolt valamiért, ő elkezdte a csőrével csiklandozni a lábászárát, miből élénk láрма szokott volt kerekedni. Természetesen azt sohasem várta meg, hogy elcsípjék és meglakoltassák hamisságaiért.

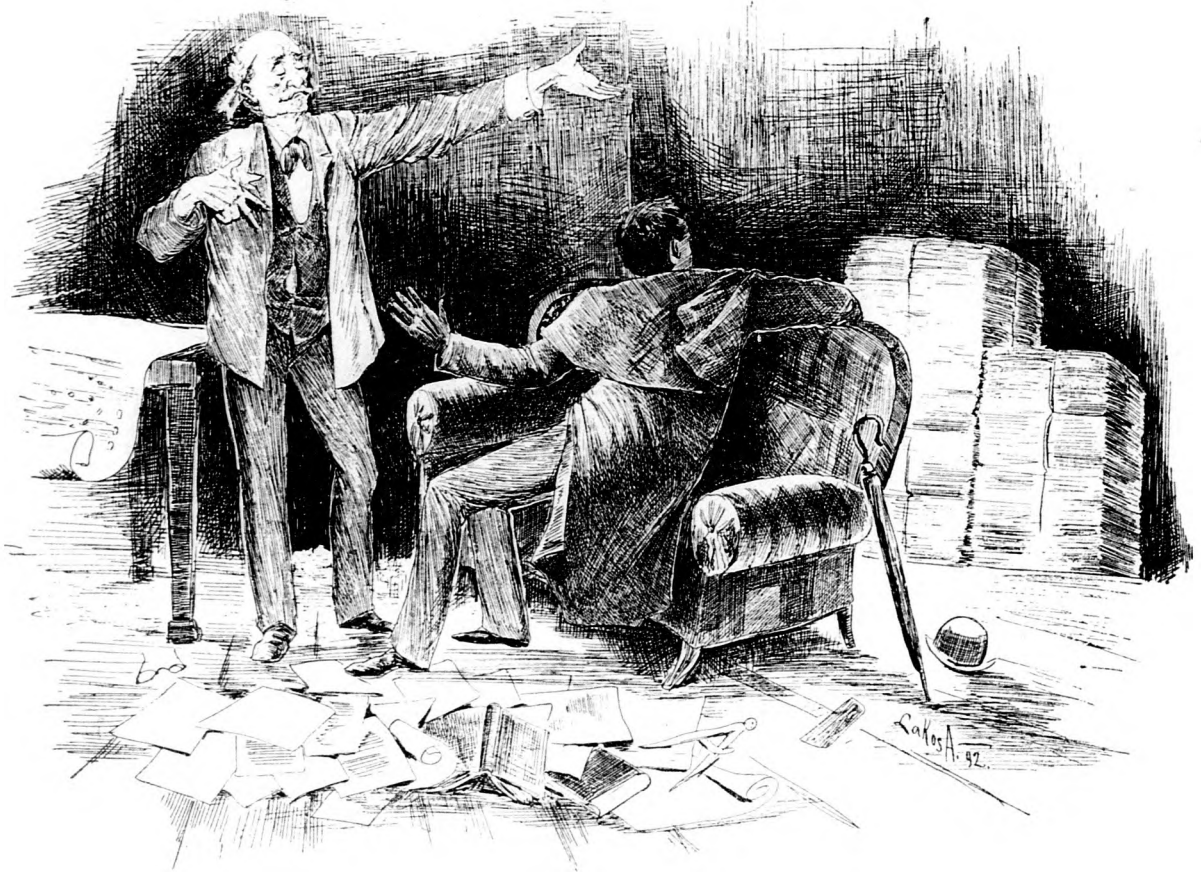
Szeretett átjárogatni a parókiára is, ahol a verandára szállott és leste, mikor szundít el a főúr ebéd után. Ha minden csendes volt körülötte, rászállt az ebédlő asztalra és ott gazdálkodott nagy csörömpöléssel az edények közt; feldöntögette a poharakat és elhordta az ezüstkanalat. Az alvó főtisztelendő úr azt hitte, a cseléd motoszkál körülötte és békén szuszogott nagy karos-zékében.

Rendkívül emberszerető volt és igazán nem sok kellett ahhoz, hogy akárkivel is megbarátkozzék. Vala-

aprócska ilyen angoramacskát lopott tőle; a kisasszony elájult, amikor látta, hogy nyivakoló kedvencét hogy szorongatja a gaz holló. Nem sokáig bírta cipelni, el-ejtette, de a macskás nőszemély azért sohasem bocsá-tott meg se neki, se nekünk.

Egyszer úgy eltűnt, hogy napokig nem láttuk. Már azt hittük, szerencsétlenség érte. Valósággal elsirattuk. Végre, talán negyednapra, előkerült, a nyakán piros szalaggal. Valahol elfoghatták és felnyakravalozták. Soha-sem sült ki: hol.

Legtöbb mulatsága a kutyákkal volt, amelyek úgy féltek tőle, mint a tűztől. Ha valamelyiknek a farkát megránthatta, azt el nem mulasztotta. Akárhányszor megkergette a legnagyobb kuvaszt is. Egyetlen egy volt, amelyik nem nagyon félt tőle. Egy fürge kis Foxi, amely olyan volt, mint a gummilabda. Ha Filkó köze-

A magántudós és tanítványa.

mennyiünket jól ösmert s mindnyájan részesültünk tőle abban a szerencsében, hogy a fejünkre vagy a vállunkra szállott. A kocsist úgy kedvelte, hogy amikor hajtott, ráült a kalapjára, ott libegtette nagy fekete szárnyait, attól olyan volt a jámbor, mint valami középkori lovag, akinek a sisakját sasszárny ékesíti.

Kómikus esetek is történtek vele néha. Minthogy nagyon szeretett nyalakodni, egyszer annyira beerőszakolta a fejét egy befőttes üvegbe, hogy nem bírta kihúzni. Azt az izgulást kellett volna látni. Hogy perdült önmaga körül, hogy forgott, hogy különös fejdíszét levethesse! Minthogy látni látott, tehát felrepült és megint csak rendes helyére, a háztetőre menekült. Végre valahogy oda találta csapni az üvegkalapot a cserépszindelyhez és akkor levált róla a kényelmetlen dísz. Attól fogva ügyelt, nehogy csak közelébe is kerüljön befőttes üvegnek.

Volt a községben egy vén kiasszony, akinek minden öröme az ő angora-macskáiban telt. Egyszer Filkó egy

ledett hozzá, ő biz' bátran nekirohant és nem egy fekete tollat cibált ki belőle. Örökös hadilábon voltak ilyenformán. Egyszer a Foxi elnyújtózkodva feküdt a küszöb előtt s csak azzal árulta el, hogy él, hogy a rászálló legyeket a bőre egy-egy rándulásával riasztgatta el magáról. Filkó ezt a helyzetet félreértette; nagyon is bízott abban, hogy az alvó Foxi nem lehet ő rá nézve veszedelmes. Odasompolygott hozzá és jót koppintott az orrára, ami tudvalevőleg a kutyának leg-érzékenyebb része.

A Foxi felpattant, mint a tigris és mielőtt a vakmerő holló szárnyra kelhetett volna, bekapta a nyakát. Egyet rázott rajta. Azután még egyet. Az egész csak két másodpercig tartott.

Szegény Filkónak vége volt.

Nagy sírás-rívással temették el.

Alkonyatkor.

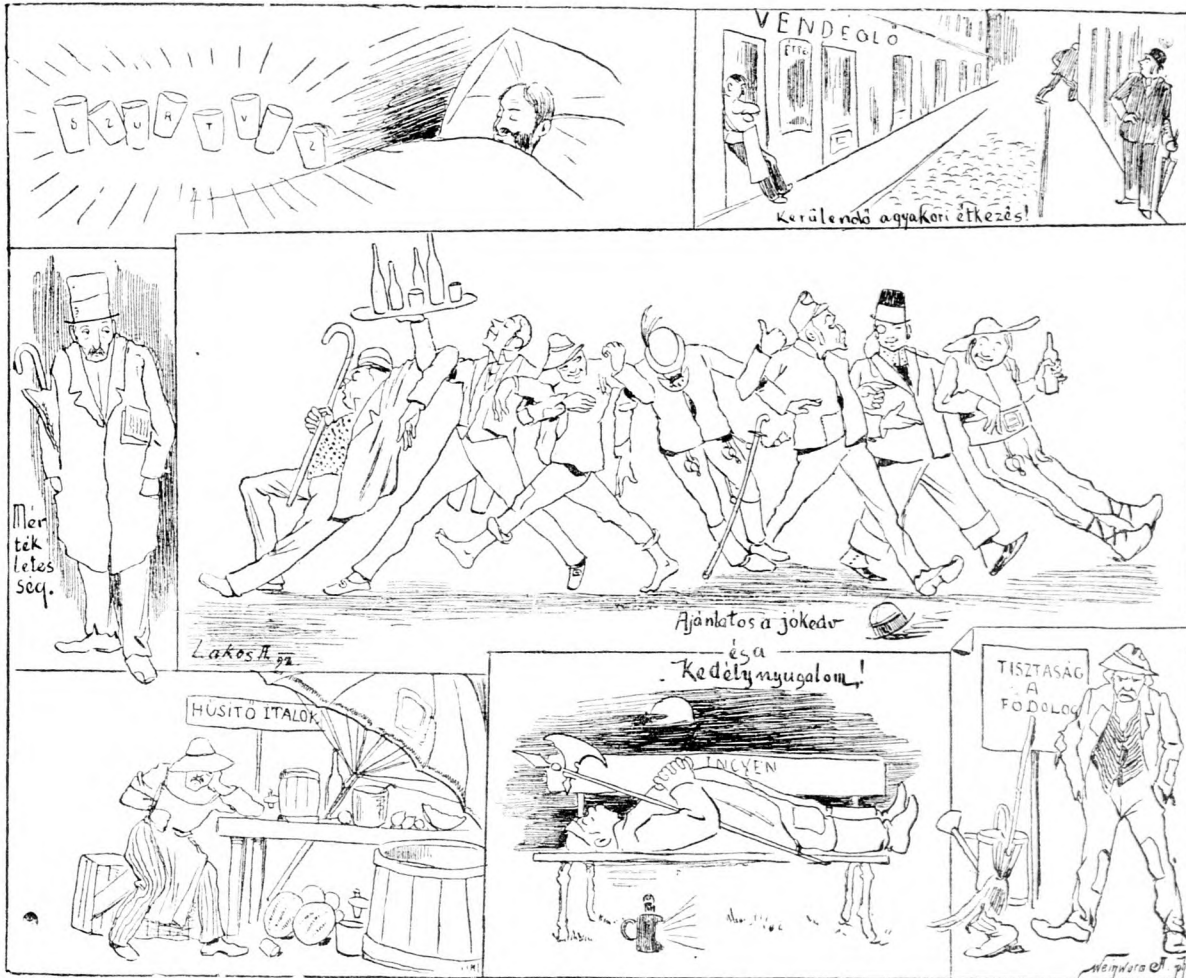
Lemenőben van már a nap a kék égről,
Csendesen búcsúzik a kedves vidéktől.
Csendesen búcsúzik, utolsó sugára,
Aranyozva hull le a templom tornyára.

Hullámszik a búza, mint a tenger habja,
Gyöngye nyári szellő csókdossa, ringatja,
Furulyaszó hallik messziről a csendben,
Egyre szomorúbban, egyre édesebben,

Érdekes írók.

Szinnyei József Magyar írók élete és munkái című művének most jelent meg 109-ik füzeté, mely a Somorjai és Steinensis nevek közé eső 310 írónak életrajzát foglalja magában. Mutatóba közöljük kivonatossan a Sövényházy Mártáról és Spalatói Tamásról szóló részt.

Sövényházy Márta, Domonkos-rendi apáca élt a XVI. század első felében a margitszigeti klostromban, honnét 1529 táján az apácák Nagyváradra költöztek. Itt írta két ismeretlen társával a verses Katalin legendát 1529—31-ben; legnagyobb részét, mintegy hét tizedét s a festett

Deris képek kolerás időkből.

Az esti harangszó elhangzott már régen,
Halvány esti csillag reszket már az égen.
S amint végigjáróm a mezőt, a rétet,
Csodálattal tölt el a dicső természet.

Istenem, Istenem, ki szívemet látod,
Ha már itt kell hagynom ezt a szép világot,
Ilyen nyári alkony illatos ölében
Jőjjön el a néma, szelíd halál értem.

S itt porladjak én majd, testem itt pihenjen,
Ringó kalásztenger ringasson el engem.
S ha majd a tavasznak erre visz az útja,
Pacsirta dalával támadjak fel újra.

P—s.

képeket ő készítette. A kódex (közép ívrét, 291 ép lap) tartalma: evangéliumi szakaszok, vallásos elmélkedések és tanítások, szentbeszédék és legendák. Neve a 310. lapon van kitéve: „Ez yrasnak wege wagon vr fyw zyletethnek' utanna ezer ot zaz Harmyncz eztendewben wyz kerest octawayan sewenhazy soror marta keze myath es dyczertessek az ew aldöt zenth newe amen“. Régi elbeszélő költészetünknek ez egyik igen nevezetes maradványát az Érsekújvári Kódex tartotta fenn számunkra. Czeh János 1832-ben fődözte föl az érsekújvári Ferencz-rendi kolostor könyvtárában; jelenleg a magyar tudományos Akadémia könyvtáráé. Középszerű fólió papíros-kódex, terjedelmére nézve csupán az Erdy- és Jordánszky-kódexek állanak előtte.

Spalatói Tamás, érsek és főesperes, született Spalatóban 1200-ban, mert 1230-ban 30 évesnek mondja magát; iskolai kiképzését Bolognában nyerte. Korán kellett a spalatói egyház kanonokjává lennie, mert mint ilyen választották meg 30 éves korában az akkor

annyira fontos főesperesi egyházi hivatalra, melyet holtig viselt is. Tudománya, szigorú erkölcsi, kivált igazsága miatt honosai nagyon tisztelték. Így többi között, mikor Spalatóban a fejtelenség miatt mindenféle rendtelenség harapódzott el, Tamás tanácsára határozta el, hogy idegen olaszt tesznek meg a város fejévé (podeszta) és ugyancsak Tamást küldték ilyenért Ankonába. De éppen jeles tulajdonai miatt elkeseredett ellenségei is voltak, a többi között saját érseke is, Gancellus, aki maga laza erkölcsű és a fegyellemmel keveset gondoló ember lévén, Tamás ellenségeinek pártjára állott.

Ezek Tamást hamisan akarták a római szent szék előtt bevádolni; de ő megelőzte őket s fényes győzedelmet aratott ellenein és érsekén. Gancellus halála után, 1239 táján, csaknem egyhangúlag érseknek is megválasztotta őt a káptalan, de ellenségei, kivált a világi elem, oly támadást indított ellene, hogy a kitüntetésekre amúgy sem vágyó férfiú önként lemondott az érseki székről. Magyarországon is járt követségben, egyházi és világi ügyekben, IV. Béla királynál kétszer is.

A magyarok iránt feltűnő rokonszenvvel viseltetik e szigorú ítéletű történetíró, ki ugyan kevés emberről emlékezik meg magasztalólag, rólunk azonban nincs egy gáncsoló szava. A magyar történetnek fontos és érdekes részeit szötte bele a művébe. Így kivált a tatárjárást. Ő az egyedüli, kitől történelmünk amaz érdekes epizódjáról értesülünk, mikor Imre király lázadó öccsét, Endrét, saját tábora közepén, fegyvertelen kézzel fogolylyá tette. Meghalt 1268. május 8-án és eltemették Spalatóban.

APRÓSÁGOK.

A nagyszebeni huszárok. Ferenc József király hatvan év óta tulajdonosa az első számú huszárezrednek, amely eddig Nagyszebenben állomásozott. Az ezredet most áthelyezték Bécsbe s a huszárok április 26-án indultak el lóháton Nagyszebenből, Aradon, Csabán, Szarvason, Tiszaföldváron, Budapesten, Ácson és Győrön át Bécsbe, ahová e hónap 6-án, szombaton, érkeznek meg. A király az ezredet, amelynek legénysége nagyrészt békésmegyei fiukból áll, különös megtiszteltetésben részesíti. Ugyanis a schönbrunni kastély előtt lóháton, ezredesi egyenruhában fogja várni az ezredet, amely el fog előtte vonulni.

Szluha István és az aratói. A mult héten elhunyt Szluha István országgyűlési képviselőről érdekes dolgot elevenítenek föl. Pár évvel ezelőtt túl a Dunán, különösen Fejérmegyében aratósztrájk volt. A munkások egymásután hagyták abban az aratást s csak karhatalommal lehetett végre az aratást befejezni. Szluha István a nála is fenyegető aratósztrájknak érdekes módon vetett véget. Cecén levő birtokán az aratók hirtelen abban hagyták a munkát, pedig köztudomás szerint Szluha István az egész vármegyében úgyszólván legjobban fizette cselédségét és aratóit. A sztrájkolók küldöttsége fölkereste a földesurat s szónokuk kijelentette, hogy addig nem állnak munkába, míg kívánságaikat nem teljesíti. Szluha Istvánt bántotta az aratók föllépése. Mikor látta, hogy szép szóval nem tudja munkára bírni aratóit, merész ötlete támadt.

— Várjatok csak egy kicsit — szólta aratóihoz és kiment a szobából. Pár perc múlva visszatért s kezében egy telt bádoggal tartott.

No most gyertek velem... Az aratók kíváncsian mentek a földesúr után. Szluha István a földekre vezette embereit s ott megállt a legszebb és legnagyobb buza-

tábla előtt. Maga köré gyűjtötte aratóit s még egyszer megkérdezte tőlük: — Hát igazán nem akartok dolgozni, édes fiaim? Nem?... No, jó! Majd learatok én!... Ezzel a kanna egész tartalmát, mely petroleum volt, a lábán álló gabonára öntötte s hirtelen meggyújtotta. Magasra csapott föl a láng s csakhamar égett a bő istenáldás. Nagy riadalom támadt erre. A megrémült aratók rávetették magukat az égő kalásztengerre a pár perc múlva sikerült is nekik a tüzet eloltani. Azután szó nélkül munkába álltak a Szluha István birtokán, mintha mi sem történt volna, vígan folyt tovább az aratás.

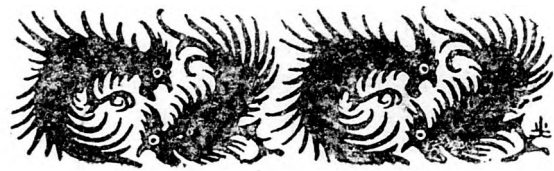
Lovassapat asszonyokból. Baker kapitány, az islingtoni lovaglósiskola vezetője husz leányból lovassapatot szervezett, kitűnően begyakorolta s bemutatta Ricardo ezredesnek, az islingtoni helyőrség és méntelep parancsnokának. A csapat neve: „Florence Nightingale brigade“, a krimi és mandzsuriai háború nagy betegápoló asszonyának tiszteletére s nevéből következtethetni a dandár föladatára is, mely a harcmezőn a sebesültek ápolása. A fiatal leányok az ezredes előtt vágatva mentek ki a képzelt sebesültekkal telt harcmezőre, pillanat alatt leszáltak lovukról, a sebesülteket a legkifogástalanabb módon bekötötték, azután ismét fölpattantak lovaikra s visszavágtattak. A kis csapatból Baker lassanként egész sereget akar szervezni, tábori kórházi lovasszolgálatra. Ricardo ezredes annyira el volt ragadtatva a mutatványoktól, hogy a kis csapatot be akarja mutatni a királynak.

KÉPEINKHEZ.

A siketfajdok hazájából. A fenyvesvidéknek indulatos, szenvedelmes állatfajtája a nyírfajdok. A hímek rikácsolása messzi vidékekre elhallatszik. A hímek ádáz tusát vívnek egymással a gyöngédebb nemért. Egy ilyen harc előkészületét ábrázolja mai képünk.

A magántudós és tanítványa. A tudomány titkába való behatolás a mióta a világ áll, mindenkor vágyakozása volt az emberiségnek. Mai képünkön bemutatjuk a magántudóst, aki hosszú tanulmányútról megérkezett tanítványát vezeti be újabb búvárkodása titkaiba.

Derűs képek kolerás időkből. Ezek a derűs jelenetek, melyeket mai képünk megörökít, kolera járványos időkből valók. A legfelső kép a kolerás beteg szendergését a mellette levő felső kép annak a jelszónak érvényesülését ábrázolja, hogy kolera idején kerülendő a gyakori étkezés, minek folytán a vendéglők olyan üresek, mint egy akadémiai elnöki megnyitó beszéd. A középső nagyobb kép a jókedv járvány idején való ajánlatos voltát igazolja, amiért is az emberek tántorgásig leisszák magukat, világért sem maradván hűtelenek az itókához. Az alsó képek szinte hűséges illusztrációi a járványos idők egy-egy jelenetének.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. június 3.

Budapesti Központi Vásárocsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1'24—1'40 K., helybeli borjúhús 1'08—1'24 K., sertésbél 1'44—1'46 K., szalonna füstölt 1'28—1'40 K., szalonna, olvasztani való 1'20—1'30 K., hárj 1'36—1'40 K., sertészsír 1'40—1'44 K. — **Füstöltbél:** (vidéki) kg.-ja 1'40—1'60 K., hazai sonka 1'80—2'— K. szalámi 3'20—3'60 K.

Baromfi-félék: —. —. —. —. K., rántani való csirke 1'60—3'20 K., sütni való csirke 3'20—4'— K., kacsa, hizott 14'—20'— K., lud, hizott 14'—20'— K., pulyka, hizott —. —. —. —. K. páronkint. Vágott hizott liba 1'30—1'50 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1'20—1'60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Arak métermázsánként értendő). Buza 23'—23'05 K. Rózsa 20'— K-tól 19'80 K.-ig. Árpa 12'80 K-tól — K.-ig, jobb minőségű K-tól — K.-ig. Zab 14'55—14'70 K. Tengeri 13'10—13'40 K.

Teavaj: (centrifugált) 2'80—3'10 K., főzővaj 1'80—2'20 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 30—40 fillér.

Tojás: bácskai 77'—78'— K., erdélyi apróbb áru —. —. —. K. ládánként (1440 drb). Apadt —. —. K., meszes —. —. K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 4'60—6'— K., rózsas 5'—6'— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —. —. —. K., mm. ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	33'60	33'20	32'80	32'20	31'80	31'40	30'60	29'40

Takarmányvásár. Réti széna 6'40—9'—, muhar 8'20—9'80 zsup-szalma 6'40—6'60, alomszalma 4'—5'—.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmivelés-ügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

Magyar gyártmány

Delejes (mágneses) acél 3 évi jótállással.
A magyar munkás öröme, a magyar kaszkovácok érdeme és az aczéltipar diadala a

„Tulipán” védjegyű kasza.

Nincs hozzá hasonlítható sem jóságában, sem könnyedségben, sem ruganyosságában a kerek nagy világon. — Tegyük egy próbarendelést és adjuk kézzől-kézre ezen értékes szerszámot, melyben minden kaszáknak gyönyörűsége telik. **Végre egy tökéletes, a legkényesebb igénynek is megfelelő kasza!** A „Tulipán”-jegyű kaszával napokig lehet egyszeri kikapálással kaszálni. Naponként 2—3-szori fenés elegendő. Minden „Tulipán”-jegyű kaszáért jótállás vállalatik s meg nem felelő díjmentesen lesz új kaszával kicserélve. A „Tulipán”-jegyű kasza kipróbálva, kikalapálva lesz elszállítva! — A „Tulipán”-kasza táblája vékony, repke, könnyű, a háta erős és az orna rendes kaszás ember kezéhez van állítva, nem kell kovácskézre adni, munkára kész! **Árjegyzéket ezen hírreves kaszákról ingyen és bérmentve küld: Sohr „Tulipán”-kasza szállítási telepe Somogy-Szill 85.**

Mindenki kérjen árjegyzéket egy levelezőlapon.

Öntözd a virágot, mert elszárad,
Védd a magyar ipart, majd feltámad!
Pártoljuk és terjeszszük hazánk iparát!

Kühne E.

hazánk legrégebbi
mezőgazdasági ::
gépgyára :: ::

Mosonban

**elismert gondos kivitelben szállit:
mindennemű egysoros kapálóeszközöket,**

**Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,
Laass-rendszerű többsoros kapológépeket,
Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,
„Osborne” kévekötő- és marok-
rakó arató- és fűkaszaló-gépeket.**

Főraktár: _____
Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Fiókraktárak: _____
Debreczen és Temesvár.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor-utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocznografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografialag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítási alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.340. — kor.
Tartalékok	-----	764.760.18 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349. — kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.28 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.531.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	39.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle mértékek szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimozdonyokat

a legtökéletesebb szerkezettel, a legjutányosabb árak mellett szállítanak

John Fowler & Co.

Budapest-Kelenföld

a vasutállomással szemben.

Telefon 42—50.

Telefon 42—50.

Alfa-Separator

Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtökéletesebb fölözőgépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.